

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου
Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)**

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 948

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος
10563 Αθήνα
Πληροφορίες: Αθανάσιος Παπαηλιού
Τηλέφωνο: 210 3742069
Email: a.papailiou@minfin.gr

**Προς: Ε.Υ.Δ. Προγράμματος
«Ιόνια Νησιά»
Αλυκές Ποταμού
491 00 Κέρκυρα**

Θέμα: Γνωμοδότηση για την ύπαρξη ή μη στοιχείων Κρατικών Ενισχύσεων στην πρόσκληση με τίτλο «Εξοικονόμηση ενέργειας σε δημόσιες υποδομές στην ΠΙΝ (νέες πράξεις)»

Σχετ: Το με αρ. πρωτ. 1225/13-07-2026 έγγραφο της Υπηρεσίας σας (αρ. πρωτ. εισερχομένου ΥΠΕΘΟΟ 114262/ΕΥΚΕ-ΧΕ 948/13-07-2026).

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού με το οποίο μας κοινοποιήθηκε, προς γνωμοδότηση αναφορικά με ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων κρατικής ενίσχυσης, το σχέδιο πρόσκλησης με τίτλο «Εξοικονόμηση ενέργειας σε δημόσιες υποδομές στην ΠΙΝ (νέες πράξεις)», στις οποίες ζητείται η άποψη της Υπηρεσίας αναφορικά στην υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων των εν λόγω δράσεων και λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το σχέδιο της πρόσκλησης, αντικείμενο της δράσης αποτελεί ο περιορισμός της κατανάλωσης ενέργειας και γενικότερα η βελτίωση του ενεργειακού αποτυπώματος των δημοσίων υποδομών στην Περιφέρεια, σε συνδυασμό (όπου είναι εφικτό) με τη χρήση ΑΠΕ (αιολική και ηλιακή). Προτεραιότητα θα δοθεί σε υποδομές των τομέων υγείας, παιδείας κλπ.

Οι δράσεις που θα υλοποιηθούν αναμένεται να συμβάλλουν στην προτεραιότητα του ΕΣΕΚ για τη «Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης δημοσίων κτιρίων».

Ενδεικτικές δράσεις που θα στηριχθούν:

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

- Ενεργειακή θωράκιση δημόσιων κτιρίων και λοιπών υποδομών περιφερειακής/τοπικής κλίμακας μέσω παρεμβάσεων στο «κέλυφος» (π.χ. τοποθέτηση θερμοπρόσοψης, αντικατάσταση παλαιών κουφωμάτων κλπ), αναβάθμισης εξοπλισμού (π.χ. εγκατάσταση ηλιοθερμικής μονάδας για παραγωγή Ζεστού Νερού Χρήσης (ZNX) κλπ.), εγκατάστασης «έξυπνων συστημάτων» και ΑΠΕ μικρής κλίμακας (π.χ. εγκατάσταση Φωτοβολταϊκού Συστήματος με Αυτοπαραγωγή (net metering), καθώς και προώθησης βιοκλιματικού σχεδιασμού τους.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε κτίρια με υψηλή ενεργειακή κατανάλωση, προκειμένου να επιτευχθεί η μεγαλύτερη δυνατή εξοικονόμηση ενέργειας, χρησιμοποιώντας τα ισχύοντα κάθε φορά, κριτήρια ενεργειακής απόδοσης.

Στο πλαίσιο παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, προτεραιότητα θα δοθεί στη μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση ΑΠΕ.

Επισημαίνεται ότι για τα έργα της Αυτοδιοίκησης (Δήμοι, ΠΙΝ) απαιτείται η εκπόνηση ΔηΣΜΕ και ΣΕΑΚ, κατά περίπτωση.

Σε περιπτώσεις κτιρίων στους τομείς της Εκπαίδευσης ή της Υγείας, το πλαίσιο των παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης των προτεινόμενων Πράξεων πρέπει να είναι τέτοιο έτσι ώστε να μην παρεμποδίζεται η λειτουργία των κτιρίων.

Η επιτυγχανόμενη ενεργειακή απόδοση από την υλοποίηση της δράσης θα αφορά σε:

- α) τουλάχιστον μεσαίας κλίμακας ανακαίνιση, όπως ορίζεται στη σύσταση (ΕΕ) 2019/786 της Επιτροπής, (η οποία ανακαίνιση οδηγεί σε 30%-60% εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας) ή
- β) τουλάχιστον 30% μείωση των άμεσων και έμμεσων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε σύγκριση με τις εκ των προτέρων εκπομπές.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει δυνατότητα επίτευξης του ανωτέρου στόχου, για κτίρια ειδικών κατηγοριών, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 11 του ΚΕΝΑΚ 2017, υποβάλλεται στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης η απόφαση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής και η αιτιολογική και τεχνική έκθεση της παρ.11 του άρθρου 6 του ν.4067/2012, οι οποίες συνοδεύουν τη ΜΕΑ και παρέχουν επαρκή τεκμηρίωση για τυχόν αλλοίωση, κατά τρόπο μη αποδεκτό, του χαρακτήρα ή της εμφάνισής τους ή τυχόν παραβίαση των ειδικών όρων και μορφολογικών περιορισμών που επιβάλλουν οι διοικητικές πράξεις προστασίας που διέπουν το προστατευόμενο κτίριο ή περιοχή.

Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση ανέρχεται σε 7.200.000,00€.

Δυνητικοί δικαιούχοι είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με σχετική αρμοδιότητα στην ΠΙΝ, Δήμοι της ΠΙΝ και η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.

Επιλέξιμοι μπορεί να είναι φορείς που ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση, όπως αυτή ορίζεται αναλυτικά στο άρθρο 14 του Ν.4270/2014 σχετικά με τους ορισμούς περί Γενικής Κυβέρνησης και Δημοσίου τομέα και σύμφωνα με το Μητρώο που τηρείται στην Εθνική Στατιστική Υπηρεσία <http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL08/> (με σχετική αρμοδιότητα, στην ΠΙΝ).

Ως δυννητικοί δικαιούχοι θεωρούνται και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους παραπάνω αναφερόμενους. Ο Κύριος Δικαιούχος που αναλαμβάνει την υποβολή της πρότασης, σε περιπτώσεις προτάσεων όπου η υλοποίησή τους πραγματοποιείται από πολλαπλούς δικαιούχους είναι ο Δικαιούχος που ορίζεται από το σύνολο των δικαιούχων / συνδικαιούχων.

2. Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω αναφερόμενα, η πρόσκληση αφορά σε επενδυτικές ενισχύσεις για την βελτίωση του ενεργειακού αποτυπώματος των δημοσίων υποδομών στην Περιφέρεια, σε συνδυασμό (όπου είναι εφικτό) με τη χρήση ΑΠΕ (αιολική και ηλιακή), με σκοπό την τουλάχιστον μεσαίας κλίμακας ανακαίνιση, όπως ορίζεται στη σύσταση (ΕΕ) 2019/786 της Επιτροπής, (η οποία ανακαίνιση οδηγεί σε 30%-60% εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας) ή τουλάχιστον 30% μείωση των άμεσων και έμμεσων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε σύγκριση με τις εκ των προτέρων εκπομπές.

Ωστόσο, το είδος των δικαιούχων και των κτιρίων που θα αναβαθμιστούν μέσω των χρηματοδοτούμενων δράσεων ποικίλλει και δύναται να περιλαμβάνει τόσο δημόσιες υποδομές που δεν ενέχουν οικονομική δραστηριότητα, όσο και δημόσιες υποδομές που ενέχουν οικονομική δραστηριότητα, οι οποίες αντιμετωπίζονται διαφορετικά στο πλαίσιο του θεσμικού πλαισίου των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως κρατικές ενισχύσεις ορίζονται οι *«ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές»*.

Ωστόσο, σύμφωνα με το σημείο 6, της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), οι κανόνες κρατικών ενισχύσεων εφαρμόζονται μόνο όταν ο δικαιούχος του μέτρου είναι *«επιχείρηση»*.

Βάσει του σημείου 7 της ανωτέρω αναφερόμενης Ανακοίνωσης, «το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα ορίσει τις επιχειρήσεις ως οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους».

Στο πλαίσιο αυτό, στο σημείο 17 της ίδιας Ανακοίνωσης αναφέρεται ότι «το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση όπου το Δημόσιο ενεργεί "ασκώντας δημόσια εξουσία" ή όταν οι δημόσιες οντότητες ενεργούν "υπό την ιδιότητά τους ως δημόσιες αρχές"».

Ακολούθως, στο σημείο 28 της Ανακοίνωσης διευκρινίζεται ότι «Η δημόσια εκπαίδευση που οργανώνεται στο πλαίσιο του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος που χρηματοδοτείται και εποπτεύεται από το κράτος μπορεί να θεωρηθεί μη οικονομική δραστηριότητα. Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι το Δημόσιο: "δημιουργώντας και διατηρώντας αυτό το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο χρηματοδοτείται εν όλω ή εν μέρει από δημόσιους πόρους και όχι από τους σπουδαστές ή τους γονείς τους [...] δεν αποβλέπει στην άσκηση αμειβόμενων δραστηριοτήτων, αλλά εκπληρώνει την αποστολή του έναντι των πολιτών του στον κοινωνικό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό τομέα"».

Αντιστοίχως, στο σημείο 24 της Ανακοίνωσης αναφέρεται ότι «Σε ορισμένα κράτη μέλη τα δημόσια νοσοκομεία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εθνικού συστήματος υγείας και βασίζονται σχεδόν εξολοκλήρου στην αρχή της αλληλεγγύης. Τα νοσοκομεία του είδους αυτού χρηματοδοτούνται άμεσα από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και άλλους κρατικούς πόρους και παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους με βάση την καθολική κάλυψη. Τα δικαστήρια της Ένωσης επιβεβαίωσαν ότι, στις περιπτώσεις που υπάρχει η εν λόγω διάρθρωση, οι αντίστοιχοι οργανισμοί δεν ενεργούν ως επιχειρήσεις».

Επιπλέον, στο σημείο 203 της Ανακοίνωσης αναφέρεται ότι «η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης εξαιρείται κατ' αρχήν από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Αυτό αφορά, για παράδειγμα, τις υποδομές που προορίζονται για δραστηριότητες τις οποίες το κράτος εκτελεί κανονικά κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας...».

4. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω αναφερόμενα, έργα που αφορούν σε βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης υποδομών δημοσίων κτιρίων η δραστηριότητα των οποίων μπορεί να τεκμηριωθεί ότι εμπίπτει αμιγώς στην άσκηση δημόσιας εξουσίας (δημόσια εκπαίδευση – παροχή υπηρεσιών υγείας στο πλαίσιο εθνικού συστήματος υγείας κ.λ.π.) και υπό την προϋπόθεση ότι:

α) ενδεχόμενη οικονομική δραστηριότητα μπορεί να θεωρηθεί ως βοηθητική,

β) η εξοικονόμηση ενέργειας δεν αφορά σε πώληση/εκμετάλλευση παραγωγής ενέργειας και παράλληλα διασφαλίζεται ότι, μετά την υλοποίηση παρεμβάσεων παραγωγής ενέργειας, ο δικαιούχος δεν προβαίνει σε σύναψη σύμβασης οικονομικού ανταλλάγματος με διαχειριστή δικτύου διανομής ενέργειας, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν ασκείται οικονομική δραστηριότητα και

γ) η χρήση των κτιρίων θα παραμείνει ίδια, ήτοι στα κτίρια θα συνεχίσουν να ασκούνται δραστηριότητες δημόσιας εξουσίας έως το πέρας του χρόνου απόσβεσης της επένδυσης ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν ασκείται οικονομική δραστηριότητα,

δύναται να υποστηριχθεί ότι η χρηματοδότηση σχετικών πράξεων δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

5. Ωστόσο, οι υποβαλλόμενες προτάσεις δύναται να αφορούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης δημοσίων κτιρίων και υποδομών σε οποία ασκείται οικονομική δραστηριότητα.

Για παράδειγμα τα έργα δύναται να αφορούν κτίρια που χρησιμοποιούνται για παροχή αθλητικών, πολιτιστικών ή ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων με οικονομικό αντάλλαγμα, κτίρια που τυχόν ενοικιάζονται ή παραχωρούνται σε άλλους φορείς και επιχειρήσεις για την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων, κλπ. Παράλληλα, προτάσεις έργων δύναται να υποβάλλουν και λοιποί αρμόδιοι φορείς, οι οποίοι ενδέχεται να ασκούν οικονομική δραστηριότητα, στο πλαίσιο της οποίας υλοποιούν έργα ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων.

Συνεπώς, προκειμένου να προσδιοριστεί το θεσμικό πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του οποίου θα εξεταστούν οι προτάσεις έργων που θα υποβληθούν, είναι αναγκαίο να ληφθούν υπόψη επιπλέον παράγοντες που σχετίζονται με τους δικαιούχους, τη χρήση και τη φύση των δημοσίων κτιριακών υποδομών που θα αναβαθμιστούν ενεργειακά.

6. Σύμφωνα με το σημείο 196 της Ανακοίνωσης (2016/C262/01), «Η Επιτροπή σε ορισμένες από τις αποφάσεις της έκρινε ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων των υποθέσεων, το μέτρο είχε καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρέαζε καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, ότι ο δικαιούχος παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης». Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη κατά την εξέταση του τοπικού χαρακτήρα ενός μέτρου περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο τα εξής:

α) η δραστηριότητα του δικαιούχου αφορά την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής εντός ενός κράτους μέλους,

β) η δραστηριότητα του δικαιούχου, σε συνδυασμό με τον τοπικό χαρακτήρα και τη γεωγραφική θέση της, δείχνει να απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε τοπικούς αποδέκτες λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τα ειδικά (εγγενή) χαρακτηριστικά της δραστηριότητας, τον αριθμό και τον τόπο κατοικίας των χρηστών/πελατών του προϊόντος/υπηρεσίας, καθώς και το αμελητέο ποσοστό των πελατών από άλλα κράτη μέλη και

γ) η κρατική χρηματοδότηση της δραστηριότητας θα έχει αμελητέο αντίκτυπο στις αγορές και τους καταναλωτές, καθώς δεν προβλέπεται ότι θα προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στην εν λόγω περιοχή, για να παρέχουν τη δραστηριότητα αυτή.

Στο σημείο 197 της Ανακοίνωσης προβλέπεται ότι «Αν και δεν είναι δυνατόν να καθοριστούν γενικές κατηγορίες μέτρων που συνήθως πληρούν τα εν λόγω κριτήρια, οι προγενέστερες αποφάσεις παρέχουν παραδείγματα περιπτώσεων όπου η Επιτροπή διαπίστωσε, υπό το πρίσμα των ειδικών συνθηκών της υπόθεσης, ότι η δημόσια στήριξη δεν ήταν ικανή να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Μερικά παραδείγματα τέτοιων περιπτώσεων είναι:

α) αθλητικές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις αναψυχής που εξυπηρετούν κυρίως ένα τοπικό κοινό και είναι απίθανο να προσελκύσουν πελάτες ή επενδύσεις από άλλα κράτη μέλη,

β) πολιτιστικές εκδηλώσεις και οντότητες που ασκούν οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες ωστόσο είναι απίθανο να προσελκύσουν χρήστες ή επισκέπτες που θα τις προτιμούσαν από παρόμοιες εκδηλώσεις σε άλλα κράτη μέλη η Επιτροπή θα μπορούσε να θεωρήσει ότι μόνο η χρηματοδότηση που χορηγείται σε μεγάλα και φημισμένα ιδρύματα και εκδηλώσεις σε ένα κράτος μέλος, τα οποία προωθούνται ευρέως εκτός της περιφέρειάς τους, έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών».

Ωστόσο, σύμφωνα με τα σημεία 189-192 της ως άνω Ανακοίνωσης, όταν ένα πλεονέκτημα χορηγείται σε επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε αγορά ανοικτή στον ανταγωνισμό, καταρχήν θεωρείται ότι νοθεύει τον ανταγωνισμό και ότι είναι ικανό να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, ακόμη και όταν η επιχείρηση παρέχει μόνον τοπικές ή περιφερειακές υπηρεσίες και δεν παρέχει καμία υπηρεσία εκτός της χώρας προέλευσης (π.χ. ψυχαγωγικές, πολιτιστικές κ.λ.π.), καθώς επιχειρήσεις άλλων κρατών-μελών θα μπορούσαν ενδεχομένως να ενδιαφερθούν να παράσχουν αυτές τις τοπικές υπηρεσίες (και μέσω του δικαιώματος εγκατάστασης).

Επομένως, ο τοπικός χαρακτήρας ενός μέτρου κρατικής χρηματοδότησης προς μία επιχείρηση, εάν μπορεί με βάση τις προβλέψιμες συνέπειές του, να επηρεάσει τις ενδοενωσιακές συναλλαγές,

αξιολογείται κάθε φορά ad hoc, προκειμένου να διευκρινιστεί εάν η χρηματοδότηση αποτελεί κρατική ενίσχυση.

Όπως διευκρινίζεται στο σημείο 210 της παρ. 7.2.2 της ίδιας Ανακοίνωσης, «η λογική που διέπει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Επιτροπή έκρινε ότι ορισμένα μέτρα δεν είναι ικανά να επηρεάσουν τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών μπορεί επίσης να ενδείκνυνται για κάποια δημόσια χρηματοδότηση υποδομής, ιδίως τοπικής ή δημοτικής υποδομής, ακόμη και αν αυτή αποτελεί αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης. Ένα καθοριστικό στοιχείο των περιπτώσεων αυτών θα ήταν η κάλυψη της, κατά κύριο λόγο, τοπικής ζήτησης, καθώς και τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι διασυνοριακές επενδύσεις δεν είναι πιθανό να επηρεαστούν παρά μόνο οριακά. Στοιχεία που αποδεικνύουν ότι δεν επηρεάζονται οι εμπορικές συναλλαγές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν δεδομένα που δείχνουν ότι υπάρχει μόνο περιορισμένη χρήση της υποδομής εκτός του κράτους μέλους και ότι οι διασυνοριακές επενδύσεις στην υπό εξέταση αγορά είναι ελάχιστες ή είναι απίθανο να επηρεαστούν αρνητικά».

7. Από την άλλη πλευρά, για τις υποβαλλόμενες προτάσεις έργων όπου οι δικαιούχοι αναβαθμίζουν κτίρια στο πλαίσιο άσκησης οικονομικής δραστηριότητας, είναι αναγκαίο να αξιολογηθεί ο χαρακτήρας της συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας και η ποσόστωση (εάν υφίσταται) μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα, στο σημείο 205 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης αναφέρεται ότι: *«στην περίπτωση που μια υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση για την κατασκευή της θα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει τις δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες».*

Επιπλέον, στο σημείο 207 της Ανακοίνωσης αναφέρεται ότι: *«εάν, σε περίπτωση μεικτής χρήσης, η υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η Επιτροπή θεωρεί ότι η χρηματοδότησή της ενδέχεται να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι η οικονομική χρήση παραμένει αμιγώς επικουρική, ήτοι για δραστηριότητα που συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία της υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση της. Οι βοηθητικές δραστηριότητες πρέπει να παραμένουν περιορισμένης εμβέλειας όσον αφορά τη δυναμικότητα της υποδομής».* Στο σημείο αυτό της Ανακοίνωσης αναφέρεται ότι η οικονομική χρήση της υποδομής μπορεί να θεωρηθεί βοηθητική, όταν η δυναμικότητα που διατίθεται κάθε χρόνο για μια τέτοια δραστηριότητα δεν υπερβαίνει το 20 τοις εκατό της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας της υποδομής.

Όλα τα ανωτέρω όμως πρέπει να αξιολογηθούν σε επίπεδο πρότασης που θα υπάρχουν σε λεπτομέρεια τα στοιχεία που απαιτούνται για την εξαγωγή συμπεράσματος επί κρατικών ενισχύσεων.

8. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην αξιολόγηση των παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης που υλοποιούνται στο πλαίσιο μιας πράξης. Ειδικότερα, σε πράξη η οποία περιλαμβάνει εγκατάσταση Φωτοβολταϊκού Συστήματος, η αξιοποίηση του οποίου εκ της φύσης της αποτελεί οικονομική δραστηριότητα, είναι αναγκαίο να αξιολογηθεί επιπρόσθετα και η συγκεκριμένη οικονομική χρήση προκειμένου η υπό αξιολόγηση πράξη να εξακολουθεί να μην ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Πιο συγκεκριμένα, στην περίπτωση που:

i) η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από το φωτοβολταϊκό σύστημα που θα εγκατασταθεί να καλύπτει αποκλειστικά και μόνο τις ανάγκες ενός Δήμου ή της Περιφέρειας στο πλαίσιο άσκησης δημόσιας εξουσίας (π.χ. κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των Υπηρεσιών του Δήμου οι οποίες στεγάζονται στο κτίριο και εξυπηρετούν τους πολίτες στο πλαίσιο της άσκησης δημόσιας εξουσίας) και, εφόσον διενεργείται οποιοδήποτε είδους ενεργειακός ή ταυτοχρονισμένος συμψηφισμός, αυτός να αφορά σε κτίρια τα οποία σε καμία περίπτωση δεν εκμισθώνονται ή/και δεν χρησιμοποιούνται για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και η εν λόγω προϋπόθεση ισχύει μέχρι τη λήξη της οικονομικής ζωής του συγχρηματοδοτούμενου εξοπλισμού και

ii) να διασφαλισθεί ότι ισχύει μια εκ των κάτωθι τριών προϋποθέσεων:

- διασφαλίζεται ότι ο δικαιούχος δεν προβαίνει σε σύναψη σύμβασης οικονομικού ανταλλάγματος με διαχειριστή δικτύου διανομής ενέργειας, ήτοι από την υλοποίηση παρεμβάσεων, όπως η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων /ΑΠΕ, δεν προκύπτει οικονομική δραστηριότητα (π.χ. πώληση ηλεκτρικής ενέργειας), μετά το πέρας του έργου και μέχρι τη λήξη της οικονομικής ζωής του συγχρηματοδοτούμενου εξοπλισμού,

- σε περίπτωση αυτοκατανάλωσης με οποιοδήποτε είδος συμψηφισμού (ενεργειακός, ταυτοχρονισμένος, κλπ.), διασφαλίζεται ότι ο δικαιούχος δεν αποζημιώνεται με οποιονδήποτε τρόπο για το τυχόν πλεόνασμα ηλεκτρικής ενέργειας που εγχέεται στο δίκτυο διανομής ή το σύστημα (π.χ. αυτοπαραγωγός χωρίς αποζημίωση ηλεκτρικής ενέργειας), μετά το πέρας του έργου και μέχρι τη λήξη της οικονομικής ζωής του συγχρηματοδοτούμενου εξοπλισμού,

- διασφαλίζεται ότι ο δικαιούχος προβαίνει σε αυτοκατανάλωση χωρίς έγχυση, ή ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό χωρίς έγχυση, ή ενεργειακό συμψηφισμό χωρίς έγχυση ενέργειας από το σταθμό παραγωγής στο δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ή το σύστημα (zero feed-in) μετά το πέρας του έργου και μέχρι τη λήξη της οικονομικής ζωής του συγχρηματοδοτούμενου

εξοπλισμού δύναται να υποστηριχθεί ότι η υπό αξιολόγηση πράξη έργο δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Επιπλέον, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης του έργου να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για την προμήθεια και εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών συστημάτων δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση των οικονομικών δραστηριοτήτων που τυχόν ασκεί ο κύριος του έργου μέχρι την λήξη της οικονομικής ζωής του συγχρηματοδοτούμενου εξοπλισμού. Η διεπιδότηση μπορεί να αποκλειστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό δαπανών και εσόδων και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δεν στηρίζει τις τυχόν οικονομικές δραστηριότητες του κυρίου του έργου.

Περαιτέρω, προκειμένου να μην ανακύψουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων πρέπει να τεθούν ως πρόσθετοι όροι: α) ο δικαιούχος να μην έχει τη δυνατότητα μεταβίβασης της άδειας του φωτοβολταϊκού συστήματος μέχρι την λήξη της οικονομικής ζωής του συγχρηματοδοτούμενου εξοπλισμού και β) το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που θα λάβει ο δικαιούχος να μην υπερβαίνει το συνολικό κόστος της παραγωγής ενέργειας από τον συγχρηματοδοτούμενο εξοπλισμό.

Στο σημείο αυτό τονίζεται ότι οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να διασφαλίζονται από την αρμόδια διαχειριστική αρχή τόσο κατά την ένταξη, όσο και κατά την υλοποίηση της εκάστοτε πράξης, μέσω της προσκόμισης κατάλληλων εγγράφων (π.χ. σύμβαση σύνδεσης με το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, σύμβαση συμψηφισμού με προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας κλπ.).

9. Σύμφωνα με την περιγραφή του αντικείμενου της πρόσκλησης, το θεσμικό πλαίσιο στο οποίο δύναται να εμπίπτουν οι προτεινόμενες πράξεις ποικίλει και ως εκ τούτου, κάθε πράξη της εν λόγω πρόσκλησης πρέπει να αξιολογηθεί διακριτά για την πλήρωση του κριτηρίου της συμβατότητας με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων.

10. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω αναφερόμενα επισημαίνεται ότι το αναφερόμενο στο προοίμιο (έχοντας υπόψη) του υπό εξέταση σχεδίου Πρόσκλησης θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με το οποίο δύναται να εξεταστούν οι υποβαλλόμενες προτάσεις είναι ορθά προσδιορισμένο. Ωστόσο προτείνεται η διαγραφή των #22, #27 και #28 που αφορούν στις Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) οι οποίες δεν διαφαίνεται να τυγχάνουν εφαρμογής στην παρούσα Πρόσκληση. Σημειώνεται ότι το θεσμικό πλαίσιο περί ΥΓΟΣ δύναται να περιληφθεί στο προοίμιο της Πρόσκλησης στην περίπτωση που προβλέπονται δράσεις κοινωνικής στέγασης. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να διορθωθεί το σημείο 27 και να περιληφθεί η νέα

Απόφαση (ΕΕ) 2025/2630 της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2025, η οποία αφορά την εφαρμογή του άρθρου 106 παρ. 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος και κατήργησε την Απόφαση 2012/21/ΕΕ της 20ής Δεκεμβρίου 2011.

11. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο με αρ. πρωτ. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ1162/27-10-2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού και να αποστέλλεται για έγκριση από την ΕΥΚΕ.

Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με αρ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ και, σε περίπτωση εφαρμογής του, οι λίστες ελέγχου των γενικών και ειδικών όρων εφαρμογής του ΓΑΚ που έχουν κοινοποιηθεί με την με αρ. πρωτ. 33004/ΕΥΚΕ1321/24.03.2016 επιστολή της ΕΥΚΕ, αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της πράξης.

- Προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή του Καν. (Ε.Ε.) 651/2014 (ΓΑΚ), κατά την αξιολόγηση των προτάσεων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επιστολές της ΕΥΚΕ αναφορικά με διευκρινίσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014» (Α.Π.101270/ΕΥΚΕ3633/30.09.2016, 42649/ΕΥΚΕ5351/10.04.2017 & 4295/ΕΥΚΕ5796/09.06.2017) όσον αφορά στον αποκλεισμό των προβληματικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά ο κανόνας Deggendorf, τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής και τις ατομικές επιχειρήσεις.
- Με την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξης και εφ' όσον χρησιμοποιείται ο Γ.Α.Κ., η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης πρέπει άμεσα να συμπληρώσει και να διαβιβάσει την ΕΥΚΕ το Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 (ΓΑΚ) που περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις που απαλλάσσονται σύμφωνα με τους όρους του εν λόγω Κανονισμού, προκειμένου η ΕΥΚΕ να προβεί στην ηλεκτρονική υποβολή της πράξης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού) μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής SANI, εντός των καθορισθέντων χρονικών ορίων που τίθενται στο άρθρο 11 του ΓΑΚ.

- Επιπλέον υπενθυμίζεται ότι, σε περίπτωση που η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση εφ' όσον χρησιμοποιείται ο Γ.Α.Κ. αφορά σε ποσό 100.000,00€ και άνω, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης πρέπει να αποστέλλει στην ΕΥΚΕ τα στοιχεία που απαιτούνται για τη δημοσιοποίηση χορηγηθείσας μεμονωμένης κρατικής ενίσχυσης στην εφαρμογή TAM (Transparency Award Module) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατ' εφαρμογή της με αρ. πρωτ. 12163/ΕΥΚΕ/4902/27.01.2017 επιστολής της ΕΥΚΕ με θέμα «Υποχρέωση και διαδικασίες δημοσίευσης στοιχείων χορηγούμενων κρατικών ενισχύσεων» η οποία επικαιροποιήθηκε μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας στις 10-07-2023 «Νέα όρια δημοσίευσης πληροφοριών στο TAM».

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή και ειδικότερα στο περιεχόμενο του σχεδίου Πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, έγγραφο το οποίο αφορά η γνωμοδότηση της ΕΥΚΕ-ΧΕ βάσει των αρμοδιοτήτων της. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
- ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

